in 1781 of the city's first school for boys. A 1942 aerial photograph of the school building and adjacent buildings shows the school building still intact. It was apparently damaged by artillery fire in January 1945 near the end of WWII and, like many other derelict buildings in the city, was demolished after the war (Fig. 1).

From a depth of 10–80 cm from the present-day ground's surface, all of the trenches yielded fragments of the school building's foundations, which run parallel to present-day Tomo Street, i.e., NE–SW and SE–NW. The investigation also revealed 2 basements floors, cobble paving, a wooden structure, and fragments of 2 foundations, which are unrelated to the old school building, likely being older than it, and probably oriented to the old bed of the Danė.

The 0.25–3 m tall foundation fragments from both the inner and outer walls uncovered by the investigation give building dimensions of 40.6x11.1m, but it may extend beyond the investigation site and even the plot. Seven school building development and construction stages were identified: the first, a 17th century wooden structure (Fig. 3) on 2 stone and red brick foundation fragments, is unrelated to the school building; the second dates from the 18th century until 1781, the third to 1781, the fourth to 1781–1854, the fifth, following the city's great fire, to 1854–1858, the sixth, the last essential stage, to 1867, and the seventh to 1867–1940 when only minor repairs and structural changes were made. All post-1940 work is totally unrelated to the school building (Fig. 2). The excavation revealed a 2.5–4.2 m thick cultural layer with most of the finds dating to the 18th–19th and 17th–18th centuries and only a few items to the late 16th century. Of the 3492 catalogued finds, sherds of household pottery and stove tiles (Fig. 4) predominate, but there are also rarer items like a gilded bell-shaped artefact, a bone comb (Fig. 5), 3 17th-century brass jetons strung on brass wire, and a 16th–17th-century fishing net weight (Fig. 6).

Milda Jurgauskaitė

Tyrinėjimai Teatro aikštėje

2021 m. Klaipėdos mieste, Teatro aikštėje įrengti geriamojo vandens fontanėliai, į juos atvedus vandentiekio ir paviršinių nuotekų tinklus. Minėti darbai atlikti saugomose Klaipėdos miesto istorinės dalies, (UK 22012), Klaipėdos senamiesčio (UK 16075) bei senojo miesto vietos su priemiesčiais (UK 27077) teritorijose. Ištirtos dvi perkasos, iš viso 22 m² plotas.

1 pav. Tyrimų situacijos planas: 1 – detalieji tyrimai; 2 – XIX a. pabaigos – XX a. pradžios betoninis pamatas; 3 – XIX a. II pusės – XX a. I pusės akmeninis pamatas; 4 – XVIII–XIX a. akmeninis grindinys; 5 – XVII a. pabaigos – XVIII a. pabaigos griovio įtvirtinimas. A. Lekniutės brėž.

Fig. 1. Situation plan of the investigation: 1 – the excavation; 2 – the late 19th – early 20th-century concrete foundation; 3 – the second half of the 19th – first half of the 20th-century stone foundation; 4 – the 18th–19th-century stone paving; 5 – the late 17th – late 18th-century moat reinforcement.

2 pav. Perkasoje 1 1,4 m gylyje atidengto netašytų lauko akmenų fragmentas. M. Jurgauskaitės nuotr.

Fig. 2. The fieldstone paving fragment uncovered at a depth of 1.4 m in Trench 1.

3 pav. Perkasoje 1 atidengti mediniai kuolai ir pintų vytelių paviršius, siejami su pilies gynybinio griovio įtvirtinimais. M. Jurgauskaitės nuotr.

Fig. 3. The wooden stakes and woven wattle surface, uncovered in Trench 1, which are connected with the reinforcement of the castle moat.

Archeologiniai tyrimai Teatro aikštės aplinkoje vyko nuo 1982 m. (*ATL 1982 ir 1983 metais*, 1984, p. 117–118; *ATL 2010 metais*, 2011, p. 339–343; *ATL 2017 metais*, 2018, p. 324–327, p. 334–339).

Teatro aikštėje iki projektinio 1,5–1,8 m gylio tirtose perkasose 1–2 fiksuoti XVIII–XX a. sluoksniai su XVII–XX a. radiniais: buitine keramika, kokliais, kaolino pypkėmis, grindų plytelių fragmentais, stiklo butelių šukėmis. Fiksuotos keturios struktūros (1 pav.). Vėlyviausia – betoninis pamatas, atidengtas apie 15–20 cm gylyje. XIX a. pabaiga – XX a. pradžia datuojamas pamatas apie 30–50 cm aukščio, 60 cm pločio, orientuotas ŠV–PR kryptimi. Panašaus laikotarpio – XIX a. II pusės – XX a. I pusės – pamatas pilkos žemės sluoksnyje atidengtas per 10 cm po anksčiau minimu pamatu. Pamatą sudaro vidutinio stambumo akmenys (20x12x9–15x14x11–7x4x4 cm), rišti liesos masės kalkių skiediniu. Atidengtas pamatas 2,8 m ilgio, 55 cm pločio, apie 20 cm aukščio, orientuotas ŠR–PV kryptimi. Ta pačia kryptimi orientuotas užstatymas tyrimų vietoje matomas 1944 m. Liuftvafės aerofotografijoje.

1,1–1,25 m gylyje atidengtas juodos žemės sluoksnis, kuriame rasta XVIII a.–XIX a. pradžios datuojamų radinių – buitinės keramikos, koklių, kaolino pypkės kotelių fragmentų, pūstašonio butelio kaklo dalis. Šiame sluoksnyje atidengtos dvi ankstyvos struktūros. 1,4 m gylyje atidengtas netašytų lauko akmenų grindinio fragmentas (2 pav.) iš 27x20, 15x10, 8x5 cm dydžio akmenų. Grindinys datuojamas XVIII–XIX a. Į PV nuo grindinio 1 ir 1,25 m gylyje atidengti du netašyti apvalūs skersinio pjūvio kuolai (3 pav.). Tarp jų 1,65 m gylyje atidengtas pintų vytelių paviršius. Kuolai bei vytelės siejami su gynybinio griovio įtvirtinimu. Griovys galėjo būti įrengtas XVII a. pabaigoje – XVIII a. pradžioje ir užpiltas XVIII a. paskutiniame dešimtmetyje. Įtvirtinimo apačia nepasiekta, nes tyrimai vykdyti iki projektinio 1,5–1,8 m gylio.

Teatro Square

The 2021 excavation (a 22 m^2 area) in Klaipeda's Teatro Square uncovered 4 late 17th –

first half of the 20th-century structures: a concrete foundation, a stone foundation, cobble paving, and wooden moat reinforcement.

Marius Petkus, Darius Balsas, Rokas Kraniauskas

Sukilėlių gatvė

2021 m. Klaipėdoje, Sukilėlių gatvėje atlikti detalieji tyrimai ir žvalgymai (1 pav.). Dabartinė Sukilėlių gatvė yra Klaipėdos miesto teritorijoje, kuri iki XIV–XV a. pabaigos žymėjo prie pilies įsikūrusio senojo miesto R pakraštį. XV a. pabaigoje – XVI a. pradėjus kurti miestą dabartiniame senamiestyje, ši vieta atsidūrė tarp pilies ir miesto. XVII a. pradžios – XVIII a. vidurio planuose dabartinės Sukilėlių gatvės aplinkoje pažymėtos vandens apsemtos vietos. Šis buvęs miesto pakraštys paliktas kaip gynybinės sistemos dalis. Naujas etapas šios vietovės istorinėje raidoje prasidėjo nuo XVII a. vidurio, kai pradėta užpylinėti Senoji Danės vaga. XVIII a. pabaigos planuose dabartinės Sukilėlių gatvės Š ir R dalyse jau yra pažymėtas retas užstatymas, tankiau šalia gatvės esantys sklypai apgyvendinti tik XIX a. viduryje. Per II Pasaulinį karą užstatymas išliko Sukilėlių gatvės V pusėje, o kvartalai su gatvelių tinklu į R nuo gatvės sunaikinti. Iki šiol Sukilėlių gatvėje ir jos aplinkoje vykdant archeologinius tyrimus aptikta kultūrinių sluoksnių, datuojamų ne anksčiau nei XV a. I puse (*ATL 2010 metais*, 2011, p. 339–343; *ATL 2017 metais*, 2018, p. 324–327; *ATL 2018 metais*, 2019, p. 640; *ATL 2019 metais*, 2020, p. 516).

2021 m. iki projektinio 0,7–1,3 m gylio naujai tiesiamos lietaus nuotekų trasos vietoje tyrinėta 19 perkasų (1–19), iš viso 193,4 m^2. Žvalgymai atlikti visoje apie 3254 m^2 dydžio rekonstruojamoje Sukilėlių gatvėje, kurioje buvo nukasti sluoksniai iki 0,5–1,1 m gylio. Tyrimų metu ŠR gatvės šaligatvio vietoje fiksuoti 75–110 cm storio supiltiniai juodžemio, žvyro ir smėlio sluoksniai su molinių plytų nuolaužomis. Sluoksniai suformuoti XX a. viduryje –

1 pav. Tyrimų situacijos planas: 1 – 2021 m. žvalgytas plotas; 2 – 2021 m. detaliųjų tyrimų perkasos. D. Balso brėž.

Fig. 1. Situation plan of the investigation: 1 – area surveyed in 2021; 2 – 2021 trenches.